

Nurullah Gür

ngur@setav.org

Ekonomide 2020 Beklentileri

RİSKLERİN DAHA MAKUL SEVİYELERE GERİLEMESİ VE ÖNGÖRÜLEBİLİRLİĞİN ARTMASIYLA BİRLİKTE UZUN VADELİ POLİTİKALARDAN DAHA FAZLA VERİM ALINABİLECEĞİ BİR DÖNEME GİRİYORUZ. YEP'DE VURGULANDIĞI ÜZERE, 2020 YAPISAL DEĞİŞİMİN İVMELENMESİ İÇİN KRİTİK BİR YIL OLACAK.

Türkiye, ekonomik dengelenme açısından 2019'u birçok ekonomist ve kurumun tahmin ettiğinden daha iyi bir şekilde kapatıyor. Evet, ekonomik büyümenin yavaşlamasının yanı sıra işsizlik oranı arttı; ancak kur, faiz, cari açık ve enflasyon cepheleğinde geçen senenin sonuna göre çok daha iyi bir pozisyona geldik. Döviz kurlarındaki oynaklık azaldı. Enflasyondaki düşüş trendi belirginleşti. Faizler geriledi. Ocak-Ey-

lül döneminde cari işlemler hesabı 3,6 milyar dolar fazla verdi.

Bu iyileşmeler sayesinde ekonomik dengelenme süreci reel sektöre de yansımaya başladı. Sanayi üretimi ve perakende satışlar bir yıllık aranın ardından artmaya başladı. 2019'u hafif de olsa pozitif büyüme ile kapatmaya yönelik olarak ciddi bir umut var. Ağustos 2018'de yaşanan kur şoku sonrasında birçoğunun ortaya koyduğu karamsar tabloyu düşünecek olursak, Türkiye ekonomisinin 2019'da kayda değer bir performans gösterdiğini söyleyebiliriz.

Koşulların Desteği

Bankacılık sektörü ve finans sisteminin geneline yönelik düzenleme değişiklikleriyle yeni spekülatif hareketlerin önüne geçildi. Diplomatik hamleler sayesinde

ABD-Türkiye ilişkilerinin daha rasyonel bir düzleme gelmesi, döviz piyasalarındaki istikrara çok önemli katkı yaptı.

Para politikasında atılan adımlar, ekonomik aktiviteyi daha da fazla aşağıya çekmeden enflasyonu düşürdü. Küresel koşullar da bu konuda yardımcı oldu. Ticaret savaşları ve Brexit gibi belirsizliklerden dolayı ekonomik büyümenin yavaşlaması, Fed ve Avrupa Merkez Bankası'nın faizleri indirmelerine neden oldu. Bu gelişme, enflasyondaki düşüş sonrasında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) faizleri daha agresif oranlarda indirmesinin önünü açtı.

Uzun yıllardır düşük seyreden bütçe açığı ve kamu borcunun oluşturduğu hareket alanı sayesinde, kamu gerekli zamanlarda maliye politikası araçlarıyla ekonomik aktiviteyi diri tutmaya

2020

çalıştı. Diğer G20 ülkelerine kıyasla hane halkı borçluluk seviyesinin Türkiye’de düşük olmasından dolayı, kur şokuna rağmen bizdeki iç talep, birçok ülkenin kriz dönemlerinde yaşadığı kadar hızlı bir şekilde gerilemedi.

TL’nin daha rekabetçi bir değer aralığına gelmesi, özellikle yılın ilk yarısında ihracatı arttırarak dış ticaret kanalıyla ekonomik büyümeye kayda değer oranda destek verdi.

Peki, Türkiye ekonomisi 2020’de nasıl bir seyir izleyebilir? Genel kanı 2020’de ekonomik büyümenin hızlanacağı yönünde. Yeni Ekonomi Programı’ndaki (YEP) büyüme beklentisi yüzde 5. Gelecek yıl Türkiye ekonomisinde büyümeyi arttıracak üç temel faktör var:

- 2019’daki düşük GSYH seviyesi, gelecek yıl için pozitif bir baz etkisi oluşturacak.
- İnsanların satın alma gücünde yaşadıkları gerilemeden dolayı son bir yıldır erteledikleri tüketim harcamalarını önümüzdeki aylarda gerçekleştirmeleri bekleniyor.
- Kurdaki oynaklığın azalması ve faizlerin gerilemesiyle birlikte özel sektör yatırımları artacaktır.

Sadece bu faktörlerle bile ekonominin doğal seyrinde yüzde 3,5-4 civarına büyümesi sürpriz olmayacaktır. Yukarıda saydığım faktörlerle birlikte, küresel konjonktürün Türkiye lehine işlemesi ve imalat sanayine verilen teş-

viklerden öncü katkıların gelmesi halinde Türkiye ekonomisi 2020 için yüzde 5’lik büyüme hedefini yakalayabilir.

2020 Tahmini

2020’ye dair dikkat edilmesi gereken diğer bazı noktaların da altını çizelim. Eğer ABD ve Çin arasında dar kapsamlı da olsa bir ticaret anlaşması ortaya çıkmazsa, anlaşmasız bir Brexit gerçekleşirse ve jeopolitik riskler yüksek seyretmeye devam ederse, küresel ekonomi önümüzdeki yıl daha da yavaşlayabilir. Bu durumda AB ülkelerine ihracatımız yavaşlayabilir. Sonuçta net ihracatın büyüme üzerine katkısı gelecek yıl gerileyebilir.

Fed ve Avrupa Merkez Bankası’nın önümüzdeki yıl da para politikasında “güvercin tutum” izlemeleri kuvvetle muhtemel. Bu durum kur ve faiz cephelelerinde gelişmekte olan ülkeler üzerindeki baskının biraz daha azalmasını sağlayabilir. Ancak bu iki büyük merkez bankasının para politikası kararlarına yönelik atacakları adımlarda yaşayabilecekleri tereddütler, gelişmekte olan ülkelerin para birimlerinde kısa süreli dalgalanmalara neden olabilir.

2020 özellikle enflasyon açısından Türkiye için önemli bir yıl olacak. Bu yıl enflasyonu düşürmede yakaladığımız başarıyı bir adım daha ileriye taşıyıp enflasyonu kalıcı şekilde tek haneli rakamlara indirmemiz gerekiyor. Bunun için bir taraftan TCMB’nin para politikasında, hükümetin ise özellikle

fiyatları kamu tarafından yönetilen/yönlendirilen ürün gruplarındaki fiyatlandırma kararlarında atacakları adımlarla enflasyonun daha da düşeceğine dair vatandaşları inandırmaları gerekiyor. Enflasyon beklentisinin kırılması, enflasyonun gerçek anlamda düşmesi için çok kritik. Diğer taraftan gıda enflasyonunu kontrol altına almak için gereksinim duyulan hal yasası gibi reformların bir an önce gerçekleştirilmesi de enflasyonun tek haneli rakamlarda kalması için olmazsa olmazlar arasında yer alıyor.

2019’da gerileyen cari açık, önümüzdeki yıl ekonomik büyümenin canlanmasıyla birlikte yükselme trendine girebilir. Cari dengede bu yıl yaşanan iyileşme büyük oranda konjonktürel. İmalat sanayindeki katma değerli üretimi arttırma, yerli enerji kaynaklarını çeşitlendirme ve turizm gelirlerini arttırmaya yönelik politikalar, cari açığı yapısal olarak düşürmek için belirleyici olacak. Türkiye’nin bu alanlarda yaşadığı politika gelişimini 2020’de bir adım daha ileriye taşıması bekleniyor.

Bu yıl ekonomik dengelenme sürecinde belli bir mesafe kat etmeden yapısal reformlara odaklanmak çok mümkün değildi. 2020 ise yapısal reformlar için daha uygun bir yıl olacağını söylemek mümkün. Risklerin daha makul seviyelere gerilemesi ve öngörülebilirliğin artmasıyla birlikte uzun vadeli politikalardan daha fazla verim alınabileceği bir döneme giriyoruz. YEP’de vurgulandığı üzere, 2020 yapısal değişimin ivmelenmesi için kritik bir yıl olacak. **■**

2020 özellikle enflasyon açısından Türkiye için önemli bir yıl olacak. Bu yıl enflasyonu düşürmede yakaladığımız başarıyı bir adım daha ileriye taşıyıp enflasyonu kalıcı şekilde tek haneli rakamlara indirmemiz gerekiyor.

